



Розвиток критичного мислення на уроках української мови в початковій школі



Із досвіду роботи учителя початкових
класів спеціаліста II категорії ОЗСНВК
« Академічна гімназія »
Кульчиковської Наталі Юрївни

Критичне мислення

Критичне мислення – це зважений і вдумливий розгляд різних, а часом і протилежних підходів і розумінь проблеми з метою прийняття обґрунтованих рішень та формулювання оцінок.

Критичне мислення – складна, пов'язана зі вчинками людини діяльність, що захоплює людину повністю. *(Д.Дьюї)*

Критичне мислення – це процес, за допомогою якого розум опрацьовує інформацію з метою досягнення або продукування ідей або розв'язання проблеми. *(Д.Х.Кларк)*

Критичне мислення – це спосіб оцінки автентичності, цінності або точності чогось. *(Б.Бейер)*



Актуальність теми

1

Радикальні зміни, які відбуваються у сучасному освітньому середовищі акцентують увагу на **необхідності виховання особистості мислячої, самостійної, творчої.**

2

Уміння працювати з інформацією упродовж життя: здобувати її, переробляти, застосовувати для індивідуального розвитку і самовдосконалення, передавати і в результаті —уміння спілкуватися —повинно стати невід’ємною рисою життя людей XXI століття

3

«Розвиток мовлення має набути статусу провідного принципу навчання рідної мови», — зазначається у Державному стандарті початкової загальної освіти.

4

Однією з інноваційних технологій, що допомагає учню не тільки засвоїти певний обсяг знань, а й сприяє розвитку його особистісних якостей, є технологія формування та розвитку критичного мислення. Критичне мислення нині один з модних трендів в освіті. Про те, що його розвиток є одним з наскрізних завдань навчально-виховного процесу, йдеться й у Концепції нової української школи.

Мета досвіду

1.
Розкрити
теоретичні
аспекти
технології
«Критичне
мислення»

2.
Ознайомитися з
методами та
прийомами, які
використовуються
для розвитку
критичного
мислення учнів на
уроках української
мови

3.
Розробити
практичні
рекомендації
по
застосуванню
методів
критичного
мислення



Ознаки людини, яка мислить критично:



- Відкритість до інших думок
- Компетентність
- Інтелектуальна активність
- Допитливість
- Незалежність мислення
- Вміння дискутувати
- Проникливість
- Самокритичність

Людина, яка мислить критично, вмітиме:

- визначати проблему;
- перевіряти використану інформацію;
- проаналізувати твердження, що лежить в основі інформації;
- враховувати альтернативні точки зору;
- визначати наявність підтексту в інформації;
- синтезувати здобуті знання;
- зробити висновки;
- прийняти оптимальне рішення.



Характерні ознаки критичного мислення здобувачів знань початкових класів:

Незалежність
мислення

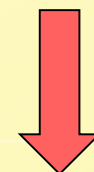
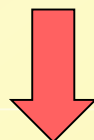
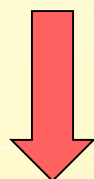


Пошукова
спрямованість
мислення

Опорність до
навіювання
думок

Критичне ставлення
до себе

Вміння брати
участь у
діалоговій
взаємодії



Критичне мислення завжди діалогічне, передбачає дискусії передовсім між тими, хто навчається. У процесі обговорення висуваються критерії мислення, ідентифікуються й обговорюються життєві контексти.

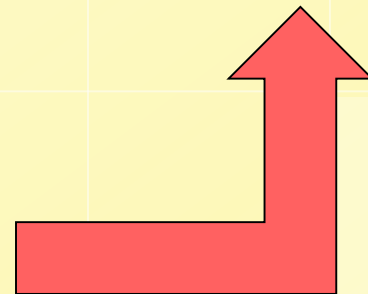
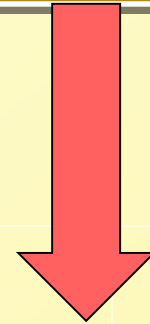
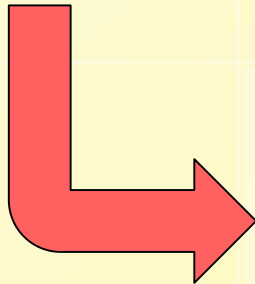
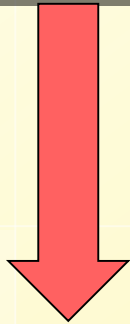
Реалізація проблеми

Освітня
діяльність



Позакласна
діяльність

Методична
діяльність



Освітня діяльність

Актуалізація (викладання)

Читання в парах , групах

«Мозкова атака»

Огляд за категоріями

Дискусія в групах

Ґрунування

Кубування

Питання - відповідь

Запис ідей, що виникли під впливом картин

Мислення (в парах) - обговорення

Порушена послідовність

Вільне письмо

Аналіз семантичних особливостей

Передбачення

Дискусійна сітка



Усвідомлення змісту

Реакція читача

Джигсоу

Ґрунування

Понятійна таблиця

Взаємонавчання

Система позначок «Поміч»

Багатомірне опитування

Передбачення за ключовими виразами

Кероване читання

Порушена послідовність

Написання звіту за різними джерелами



Міркування (рефлексія)

Сенкан

Кубування

Ґронування

Вільне письмо

Дискусійна сітка

Діаграма Венна

Дискусія у парах, групах («кутки»)

Огляд за категоріями

Запис наприкінці уроку кількох рішень про найважливішу або найцікавішу ідею

Запитання - відповідь

Речення з відкритим кінцем

Шкала цінностей



Метод «Кубування»

(робота в групах)

Кубування є методом навчання, який полегшує розгляд різних сторін теми. Цей підхід передбачає використання кубика із написанням на кожній грані вказівки щодо напряму мислення або письма

Наприклад, можливі такі вказівки на гранях

1

2

3

4

5

6

• Описати • **Порівняти**

Колір, форму, розміри.

На що це схоже? Від чого це відрізняється?



• Встановити асоціації

Про що це вас змушує думати? Що спадає на думку у зв'язку з цим?

• Проаналізувати

Скажіть, яким чином це зроблено? Ви це знаєте? Ви можете це вигадати?

• Знайти застосування

Яким чином це може бути застосовано?.

• Запропонувати аргументи «за» або «проти»

Займіть певну позицію, використовуйте повний діапазон аргументів від логічних до безглуздих.

Метод «Сенкан» (п'ятиряддя)

Сенкан — це вірш, який складається з п'яти рядків.

Він синтезує інформацію і факти у стисле висловлювання, яке описує, віддзеркалює тему.

Форма сенкану:

- 1-й рядок – **тема** (іменник);
- 2-й рядок – **опис** (прикметник);
- 3-й рядок – **дія** (дієслово), пов'язане з темою;
- 4-й рядок – **ставлення (фраза)**, почуття з приводу обговорюваного;
- 5-й рядок – **перекладання сутності** (синоніми, узагальнення, підсумок).

Приклади:

- 1)
 - 1. **Читання.**
 - 2. Мінливе, активне.
 - 3. Залучає, спілкується, навчає.
 - 4. Промінь світла в темряві.
 - 5. Просвіта.

- 2)
 - 1. **Калина.**
 - 2. Червона, чарівна.
 - 3. Дивує, зворушує, чарує.
 - 4. Без калини нема України.
 - 5. Оберіг, символ.

Алгоритм «Есе» Стратегія «Письмо в малюнках»

Есе як метод формування критичного мислення полягає у написанні тексту в довільному стилі.

Алгоритм «Есе»:

- Збирання інформації за проблемою.
- Аналіз інформації.
- Виявлення власної точки зору.
- Викладання власної точки зору.

Есе може бути абсолютно вільним чи аргументованим (від 5 до 20 хвилин).

Алгоритм роботи:

- Намагайся намалювати те, що хотів сказати при роботі над матеріалом.
- Власні враження, відношення до подій перенести на аркуш паперу.

Приклад.

Серце моє

Серце у мене дуже велике. Воно різнокольорове. Шматочок жовтого, тому що я добрий. Шматочок сірого, тому що інколи буваю сумним. А ще воно у мене яскраве, тому що я дуже люблю життя та своїх близьких



Результати роботи над проблемою

- порівнюють свої очікування з тим, що їм реально пропонують вивчити;
- ставлять запитання щодо нового навчального матеріалу;
- експериментують, пробують застосувати новий матеріал на практиці за допомогою наявних у них уявлень, знань, умінь незалежно від того, чи є вони достатніми;
- аналізують отриманий досвід;
- переглядають свої очікування й висловлюють нові;
- виявляють головне, осмислюють теоретичні ідеї, концепції;
- відстежують хід власних думок;
- роблять висновки щодо змісту матеріалу;
- пов'язують зміст уроку з особистим досвідом;
- відпрацьовують уміння і стратегії мислення.



Позакласна робота



Виховний захід
« Свято весни»



Свято Масляна



Книга – найдорожчий
скарб



День здоров'я



Експедиція до моря



Новорічне свято

Дякую за увагу!

